

5-

DISPUTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

DYSENTERIA.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

37

DYSENTERIA.

QUAM,

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri,

D. GEORGII BAIRD, S.S. T.P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI.

NECNON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI Consensu,
Et Nobilissimae FACULTATIS MEDICAE Decreto;

PRO GRADU DOCTORIS,

SUMMISQUE IN MEDICINÆ HONORIBUS AC PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

FRANCISCUS PEYTON,

VIRGINENSIS.

K

AD DIEM 12 SEPTEMBRIS, HORA LOCOQUE SOLITIS.

EDINBURGI,
CUM PRIVILEGIO,
APUD ROBERTUM ALLAN.

MDCCXVCI.

VIRO EXIMIO,
GUSTAVO RICARDO BROWN, M. D.
ARTEM SALUTIFERAM
APUD ROSE HILL
IN MARYLANDIA,
FELICITUR EXERCENTI,
QUO DUCE
PRIMA MEDICINÆ ELEMENTA ADDIDICI,
HOC TENTAMEN
STUDIORUM PRIMITIAS,
GRATI ANIMI INDICIUM
CONSEURO,
FRANCISCUS PEYTON.

ERRATA.

Pag. 10. lin. 3.	<i>pro</i> delerium	<i>lege</i> delirium.
— — — 7.	— delerium	— delirium.
— 14. — 4.	— putrido	— putredo.
— 16. — 19.	— venenis	— veneris.
— 18. — 2.	— verisimilibus	— verisimilius.
— 21. — 8.	— coriza	— coryza.
— — — 9.	— gonorrhæa	— gonorrhœa.
— 24. — 3.	— diarrhœæ	— diarrhœa.
— 25. — 16.	— vel	— fel.
— 26. — 13.	— fætor	— fœtor.
— 29. — 12.	— putridinem	— putredinem.
— 32. — 3.	— faciffenda	— faceffenda.

DISPUTATIO MEDICA INAUGURALIS,

DE

DYSENTERIA.

F. PEYTON AUCTORE.

HOC malum apud Græcos *δυσεντερία* apud Romanos scriptores tormina vel difficultas intestinorum appellatur: id vero diarrhœæ aliisque intestinorum affectionibus confuderunt: CEL. AKENSIDE, qui anno 1764 de Dysenteria commentarium Londini edidit, illam intestinorum rheumatismum vocat.

A

His

His autem omnibus utpote parum accuratis diutius immorari vix operæ pretium est : devenimus igitur ad scriptores recentiores inter quos CULLENUS, SYDENHAMI vestigia premens præcipue eminet, morbumque sequenti definitione, quæ præcipua ejus signa complectitur, ab omnibus aliis clare secrevit.

“ Pyrexia contagiosa, dejectiones frequentes
“ mucosæ vel sanguinolentæ, retentis plerumque
“ fecibus alvinis, tormina, tenesmus.”

VARIAT.

DE DYSENTERIA. 3

VARIAT.

I. VERMIBUS COMITATA.

II. DEJECTIS MOLECULIS CARNOSIS VEL
SEBACIIS.

III. FEBRE INTERMITTENTE COMITATA.

IV. SINE SANGUINE.

V. MILIARIA COMITATA.

Cum autem morbi fere cujuslibet facies in diversis ægris sæpe adeo varia sit, ut intra definitionis limites depingi non possit, has varietates, plenam morbi historiam tradendo, fusius exequamur oportet.

MORBI HISTORIA.

Hæc pestis plerumque exeunte æstate, vel ineunte autumno, viget ; sed aliquando veris initio, vel etiam maturius prodit,—“ Si nempe aura calidior intemperantiori gelu derepente soluto, “ mox supervenerit * ;”—aliquandoque etiam hiemis initio se ostendit.

Unum, alterumve mensem, durare solet ; hiemis enim frigore paulatim reprimitur, donec tandem evanescit.

Quo calidior, ac ficcior fuerit æstas, tempestate simul humida hujus finem, vel autumnum excipiente, eo latius hæc pestilentia grassari solet.

Dysen-

* SYDENHAM. *De Morbis Acutis*, p. 178. Lugd. Batav. 1740.

Dysenteria varia forma adoritur : nonnunquam ab horrore, cum summa debilitate, lassitudine, cibi fastidio, sapore amaro, et non raro a fellis vomitione incipit : hæc signa brevi excipiunt caloris sensus, capitis, dorsi, et lumborum, dolor, et pulsus arteriarum frequentes.

Pyrexia varia est ; modo gravior, modo levior, alias tertianæ remittentis, alias diathesios phlogisticæ, sæpius autem putridæ, indiciis insignitur ; hæcque morbum per totum ejus curriculum, præsertim si funestus evasurus sit, comitari solet : modo autem pyrexia penitus fere decedit, signis malo propriis diu postea persistentibus.

Est autem ubi morbus, nullis fere signis pyrexiae antecedentibus, inchoat ; jamque diarrhoeæ instat, vel dejectione frequente ac fellea exorditur.

Sub morbi initium singultus nonnunquam urget, vel alvus præter solitum astricta est ; jamque
ægotans

6 DE DYSENTERIA.

ægotans torminibus corripitur modo fixis, modo erraticis, quæ a parte umbilici superiore deorsum, hincve sursum vibrantur; alvumque simul, sed in cassum dejicere molitur, et ingenti tenesmo cruciatus nihil fere præter flatum, mucumque sanguine tinctum, exprimere potest: jamque anorexia, nausea, ac vomitus adfunt.

Fæces alvinæ parca admodum quantitate excernuntur, globulosque qui scybala appellantur referunt, et colorem ac spissitatem haud parum mutantur: color enim plerumque fuscus ac flavus est.

In plerisque autem exemplis, a tenesmo, torminibus comitantibus, morbus incipere solet: tormina quidem interdum penitus defunt; sed desidendi cupiditas plus minus adest: hæc signa morbi progressu graviora fiunt.

Quacunque vero forma inceperit malum, dejectiones

tiones brevi eadem fere fiunt : constant enim maxima ex parte e mucro spumoso plus minus fætido, ac sanguine tincto : merus sanguis, idque haud parva quidam quantitate, interdum profunditur, ita ut æger nonnunquam in summo periculo versetur, imo aliquando e medio tollatur * brevi tempore post morbum inchoatum stercus naturale raro dejicitur, nisi sub forma globulorum, quæ in coli cellulis induruerunt : hi non nisi gravi nisu atque tormentibus, idque parva quantitate excernuntur ; quocunque vero modo, siue naturæ, siue medicamenti purgantis, beneficio exinaniantur, omnia signa, sed non semper, aliquandiu mitigari solent.

In quibusdam morbi exemplis dejiciuntur molculæ adipem caseumve referentes, et membranulæ vel partes tunicæ villosæ intestinorum abrasæ, quæ puri, sanieive putridæ, commiscentur.

Morbi

* Vid. MOSELY *On Tropical Diseases*, p. 169.

Morbi decursu lingua muco modo albido, modo fusco obducitur, et finem versus fit arida, et nigricans; jamque fitis inexplebilis, orisque sapor ingratus urgent: morbo enim progrediente fellis vomitio iterari solet; somnus dirâ desidendi cupiditate assidue abrumpitur. Dolores in diversis abdominis partibus a flatu oriundi haud raro sentiuntur, et circa costas spurias torquentes, spiritum difficilem reddunt *.

Morbo inveterato, ani prolapsus, et stranguria, haud raro superveniunt, et sæpe lienteria; alimenta enim parum mutata celeritur dejiciuntur.

Arteriarum pulsus varii observantur, sæpe tardi, ac debiles; exceptis quibusdam casibus, qui verno tempore contingunt, quando morbus robustos, ac bene valentes corripit; pyrexia sub noctu aucta, mane versus remittente.

Hæ

* CLEGHORN *on the Diseases of Minorca.*

Hæ sunt formæ maximæ communes quibus dysenteria incipit ac progreditur ; sed plus minus in diversis hominibus variat, pro diversitate pyrexix, et pro habitu, aliisque ægrotantium propriis.

Si febris sit levis, aut nulla ; morbus in menses protrahi solet : et tandem in diarrhœam, quæ nonnunquam lienterix signis comitatur, definit * ; si vero inflammationis, aut putredinis signa gravia sint, paucis diebus exitum lethalem habere solet.

Omnia signa, si morbus funestus evasurus sit, augentur : tormina et dejectiones adeo frequentia evadunt, ut dolores, non nisi morte instante, remittant, dejectiones fætorem intolerandum diffundunt et haud raro, invito ægro, elabuntur. Pulsus frequentiores, ac debiliores fiunt. In quibusdam exemplis gravioribus typhus nunquam abest.

B

Modo

* CULLEN'S *First Lines*, Vol. III. § 106.

Modo perpetua in somnum proclivitas, et interdum etiam morbi initio convulsiones adfunt. In casibus levioribus delirium primis morbi diebus urgere fertur *.

Morbo in finem flexo, lingua, ac dentes, si grave periculum instet, colorem nigricantem aut fuscum adipiscuntur; cutisque sicca ac calida fit; delirium, convulsiones, singultus, subsultus tendinum, petechiæ, et aliquando oris, ac faucium apthæ supervenire solent.

In aliis exemplis dolores rheumatismi instar, varias abdominis, ac artuum, partes afficiunt, et summa macies adest: ingesta vel levissima rejiciuntur, et ingens anxietas et præcordiorum oppressio sentiuntur; tormina etiam augentur, nec etiamsi ægrotans desederit, mitigantur.

Dejectiones jam frequentiores evadunt; et factor,

* ZIMMERMAN, p. 3, — 7.

tor, præsertim si intestina gangræna afficiantur, plane intolerandus fit, ante vero quam hoc evenit, dejectiones nigræ et oleosæ observantur; et una cum his carunculæ lividæ dejiçuntur, urina simul limpida, parca, et pallida, redditur.

Tormina quæ fere hætenus intoleranda erant, jam cessant; pulsus intermittit; singultus supervenit; sudor gelidus ac viscidus prorumpit; urina ac stercus, inscio ægro, elabuntur; devorandi facultas fit difficilis; corporis extrema frigent; visus deficit, vel minuitur; et mors tandem miseriæ finem imponit.

Horum signorum plura vel pauciora mortem antecedunt; omnia enim nunquam fere in eodem ægro observantur.

Morbi duratio incerta est; ægrotans alias quarto, vel quinto morbi die, alias vero, non nisi deci-

mo sexto, vel decimo septimo, extinguitur : nec raro multo ferius opprimitur.

Dysenteria interdum sponte solvitur, torminibus, et crebra desidendi cupiditate paulatim imminutis, et dejectionibus spissitudinem naturalem sensim, simul recuperantibus.

Ad morbi historiam pleniorē reddendam species cadaverum incisione inventæ hic loci nobis subjiendæ videntur.

Intestina crassa hujus pestilentiae plerumque fedes sunt ; tormina quæ sub morbi initium in totum abdomen diffunduntur, post paucos dies in hypogastrio solo percipiuntur, ægerque dolorem in coli fine, vel recti initio, queritur ; hinc intestina ampliora plurimum detrimenti plerumque capiunt : inflammatione, gangræna, vel utraque fere constanter affecta inveniuntur. Colon et rectum sæpiissime laborant ; inflammata, ulcerata, et aliquando

do constricta comperiuntur; tunicae eorundem praeter naturam crassae observatae sunt, speciem nigricantem, ac putridam praeseferentes. Tunica villosa haud raro indurata, perdita, vel exesa inventa est. Coli cavum multis in locis tumoribus exiguis pustulas variolarum, quando numerosae sunt, referentibus angustatur. Intestina tenuia saepe praeter naturam sibi invicem adhærent; ileum interdum ulcusculis numerosis parum a se invicem distantibus obsideri visum est.

BONTIJS se vesiculam felleam humore albido distentam, nullo simul bilis vestigio conspiciendo, comperisse refert. Peritoneum praeter naturam crassum intestinis saepe adhæret; et mesenterii glandulae haud parum tumescunt, nec non vesicae urinæ cæteraque viscera haud parum affecta inveniuntur. Professor noster MONRO qui hujus malae naturae haud parum luminis offudit, plurima harum rerum specimina in praelectionibus suis egregiis quotannis demonstrat.

DE CAUSIS REMOTIS.

Dysenteriam quodammodo a putridine pendere hinc jure forsan colligere fas est, quod his anni tempestatibus ac locis, ubi putrido maxime dominatur, potissimum vigeat, et febribus intermittentibus ac putridis haud raro comitetur. Hoc confirmari videtur, quod in quibusdam exemplis dysenteria in tertianam remittentem, et vice versa, mutatur : in hujusmodi intermittentium exemplis, dejectiones frequentiores et tormina graviora paroxysmos comitari observatum est *.

Hæc omnia, ut quibusdam medicis videtur, hos
duos

* Vid. MOSELY *on Tropical Diseases*.

duos morbos ex iisdem causis remotis pendere verisimile reddunt : huic rei fidem facit, quod ambo excretionibus fellis copiosis mitigantur : cum autem cholera iisdem rebus circumstantibus, dysenteriae tamen signis destituta, plerumque se ostendat, num aliquis fellis conditionem inter et dysenteriam nexus intercedat, non facile statueris.

Causæ vero remotæ, quæ admodum variæ sunt, in prædisponentes et excitantes distribui solent, primum locum si ordinem spectes sibi vindicant

CAUSÆ PRÆDISPONENTES.

His merito annumeranda sunt omnia quæ corpus infirmant ; qualia sunt aër frigidus ac humidus, vel calidus et humidus ; aëris liberioris defectus ; in locis enim humilibus, paludosis, ac filvosis,

vofis, in quibus aër propter variarum rerum corruptionem nocivus fit, dysenteria haud raro per populum graffatur; vapores putridi frugum aut cadaverum putrescentium, et cibus parum nutriens; hinc castra, urbes obseffas, et classes, sæpe infestat, milites enim in castris calori diurno, et frigori ac humori nocturnis, quæ magna vi in corpore debilitando pollent, perpetuo objiciuntur: et nautæ, quippe qui sæpe aqua putrida, et cibo animali falito, et parum nutriente, victitare solent, et aëri impuro, ob iusto plures in eadem navi coarctatos morbo haud raro afficiuntur. In civitatibus quoque obseffis, ubi vapores putridi e cadaveribus sub dio putrescentibus oriuntur, dysenteria vigere solet.

Præter has, plurimæ aliæ causæ existunt, quæ proclivitati in hanc pestilentiam favent, harum præcipuæ sunt animus demissus, exercitatio corporis violenta, liquorum inebriantium, ac venenis
abusus,

abusus qui corpus admodum infirmum et irritabile reddit.

Causa excitans est contagio peculiaris, cujus natura, et operandi modus nos latet.

Num morbus sine contagione oriatur inter medicos lis est. WARDROPE Bello Americano dysenteriam in castris Britannicis ex humore solo, nulla causa, cur contagionem adesse suspicaretur existente, oriri affirmat.

Nec defunt qui morbum a frigore admoto proficisci opinantur. Nonnulli affirmant ad INDIAM OCCIDENTALEM recens advectos ex fructibus, et immaturo arundinis sacchariferæ succo, immodice sumptis, dysenteria correptos fuisse. Et denique alii auctores sunt vapores rerum animalium putridos pro causa excitante habendos.

Nobis autem fere persuasum est, hæc omnia pro

C

causis

causis excitantibus minime esse habenda: nonne multo verisimilibus est contagionem in his casibus sublatuisse actionis expertem donec vapores putridi, humor, frigus, et fructus immaturi corpori admota, debilitatem intulerunt? Signa enim dysenteriae sunt semper fere eadem; causa igitur excitans, quam contagiosam esse omnes fere fatentur, semper eadem sit oportet.

DE

DE SIGNORUM RATIONE.

Hanc argumenti partem, quippe cui vires meas impares esse fateor, silentio præterire vellem ; nulla enim nobis sunt principia, quibus prælucentibus, ratio reddi potest, quare dysenteriae, aliorumque morborum contagiones eundem affectum, eadem phænomena, specialemque partis affectionem, singulae suam constanter edant.

Sunt qui opinantur se rei rationem reddere afirmando debilitatem contagionis viribus inductam esse morbi causam proximam ; hæc autem opinio, quippe quæ, si vera foret, signorum magni morborum numeri, natura et signis repugnantium, rationem reddere debet, minime admittenda est.

Alii putant se nodum solvere, ponendo contagionem actione *specifica*, et sibi propria, effectum edere: hujusmodi autem rei explicatio nihil aliud quam ignorantiam celandi artificium habenda est.

Ex cadaverum sectione, ut supra ostendimus, constat intestina crassiora dysenteria laborantium inflammatione affici; ulcerata enim, immo gangræna affecta, et præter naturam crassa, inventa fuere. His principiis innixus Professor MONRO rei Pathologicæ facile princeps, tunicæ villosæ inflammationem pro morbi causa proxima habet.

Hæc autem inflammatio neque ad actuosam illam, quæ *enteritis* vocatur, neque ad illam, quæ *passiva* nuncupatur, referri potest: inflammationes enim diversæ sunt pro diversitate causæ excitantis, et natura partis affectæ: sic v. g.
in

in angina maligna inflammatio multum distat ab illa, quæ in cynanche tonsillari observatur: hic loci multa alia exempla afferri potuissent ad probandum inflammationem haud parum variare, prout causa excitans erit diversa. Nec minus variat inflammatio prout pars affecta fabrica et functione diversa est. v. g. si pars inflammata sit superficies secernens, uti in coriza, aut gonorrhæa, fit, signa et sequelæ haud parum discrepant ab his, quæ inflammationi partium quarum fabrica et functiones diversæ sunt, se adjungere solent.

His positis, videmus, quare tunicæ villosæ inflammatio hac contagione inducæta, natura et signis diversa sit ab illa, quæ *enteritidem* comitatur: causæ enim excitantes diversæ sunt, pars quoque affecta diversa; in dysenteria enim pars affecta, scilicet tunica villosa, est superficies secernens, in *enteritide* autem inflammatio sedem suam in tunicis musculosis, et communi, potissimum habet.

Porro

Porro fabrica coli, et munera, quibus fungitur, sunt satis singularia; est enim musculus cavus cellulis instructus, per quem stercora transeunt, quorum stimulo in contractionem cietur: si hæc omnia perpendantur, ratio forsan præcipuorum dysenteriae signorum, quadantenus reddi potest: inflammatione enim hujusmodi musculi mobilitas, et vis irritabilis, plurimum augeantur oportet; hinc facile concipimus quare spasmus ipsi inferatur: colon enim plus justo irritabile, et sentiens, stercoris stimulantis impatiens fit, hinc in motus abnormes, et irritos se materia irritante expediendi nifus rapitur; hinc forsan torminum ratio reddi potest.

Colon et rectum magno glandularum mucosarum numero instructa sunt. Superficie igitur inflammatio, et stercoris indurati stimulus, muci secretionem insigniter augeat, et forsan acrem reddit: hic mucus intestino recto justo jam irritabili
liori

liori admotus, videtur causa tenesmi, et dejectionis frequentis mucosæ; et sanguis qui sæpe comitatur, ex vasis sanguiferis ruptis, vel exesis, provenit. Fabrica peculiaris coli et spasmus, et forsan actio vasorum resorbentium irritatione aucta, stercoris indurati, et retenti, causæ videntur.

DE

DE DIAGNOSI.

Dysenteria initio diarrhœam adeo interdum facie externa simulat, ut aliquando haud facile internoscantur : diarrhœæ enim nonnunquam dysenteriam progreditur, et dysenteria interdum in diarrhœam definit : hinc quidam opinati sunt hos duos morbos gradu tantum discrepare ; hæc autem harum affectionum similitudo fallax admodum rara est, et semper, uti crediderim, fatis facile distingui possunt ; in diarrhœa enim stercora naturalia semper dejiuntur ; sed in dysenteria paucis diebus elapsis, retinentur, et nunquam fere nisi forma globulorum induratorum, quæ scybala nuncupantur, excernuntur ; huc accedit quod diarrhœa nunquam contagiosa sit, et rarissime quidem a pyrexia inchoat, quæ quidem res in dysenteria penitus diversa

versæ

verfæ funt. Porro medicamenta his affectionibus accommodata fere contraria funt.

Nonnulli opinati funt choleram et hæmorrhoiden dyfenteriæ confundi: fed rei nofologicæ admodum rudes funt oportet, qui in tales errores incidunt: hõrum enim morborum definitiones a CULLENO traditæ dyfenteriam ab his affectionibus clare diftingunt. Nec aliud quidpiam ad nos a tali errore immunes præftandum neceffarium videtur, quam ut horum morborum definitiones memoria teneamus.

In hæmorrhoidæ fæces naturales excernuntur: in cholera dejectiones funt copiofæ, et magna bilis quantitate commiftæ: in cholera gravi tenefmus vix adest; et in dyfenteria furarum fpafmi raro adfunt. Porro vel quod interdum in dyfenteria dejicitur, eft fignum potius adventitium, quam indivulfum.

DE PROGNOSI.

Judicium de eventu hujus morbi semper caute ferendum est ; si tormina et tenesmus non levantur prima alvi purgatione, et vomitione medicamento vomitorio excitatis, præsertim in ægrotantibus debilitatis, exitus infaustus timendus. Si enim hæc signa, alvo evacuata, non mitigantur, morbus malignus esse solet. Typhus morbo ineunti, aut progredienti superveniens est semper mali ominis. Febris est aliquando synocha, cum signis gravis inflammationis evidentibus ; et nonnunquam magna est in putredinem proclivitas, ex utrovis haud leve periculum. Signa quidem putredinis, qualia sunt petechiæ, maculæ, vibices, fætor excretionum intolerandus, &c. pessimi quidem omninis sunt. Singultus morbo inveterato superveniens est pessimum signum, sub morbi vero initium se ostendens

parum

parum periculi secum adfert. Mors instare videtur, delirio, convulsionibus, pulsu parvo debili ac abnormi, sensu magnæ anxietatis in præcordiis, excretionibus urinæ et stercoris infuso ægro elabentibus, et torminibus gravioribus subito cessantibus.

Si autem signa alvi purgatione brevi leventur, si dejectiones minus frequentes, et copiosiores fiant, et simul speciem naturalem recuperent; si pulsus fiat tardior, mollior, ac plenior, si tormina et tenesmus mitigantur; si lingua munda fiat, si denique cibi appetentia et somnus redeant exitus felix sperandus est.

RATIO MEDENDI.

Cum febris, quæ dysenteriam comitatur, sit in diversis exemplis diversa, modo typhus, modo synocha, aliquando intermittens, medendi consilia diversa sint oportet. Qualiscunque autem febris sit, stercora indurata, quæ *scybala* nominantur, in aliqua intestinorum parte, plerumque vero in coli cellulis pertinaciter hærent, tormina et tenesmus augent et perpetuant, et diram signorum cohortem inducunt. Ad hanc pathologiæ jam traditæ partem clinici animus potissimum advertendus est. Primarium igitur medendi consilium est *scybala* et materiam morbosam exinanire; quod vomitione et alvi purgatione absolvitur. Morbi igitur initio medicamentum vomitorium præscribendum est in omnibus exemplis in quibus diathesis phlogistica gravis non fuerit; quando enim hæc res ita se habet,

bet, sanguinis detractio præmittenda est. Ex medicamentis vomitoriis præcipua sunt ipecacuanha, et quædam medicamenta ex stibio præparata, antimonium scilicet tartarizatum, et vinum antimonii tartarizati. Hæc autem medicamenta non temere præscribenda sunt; delectu semper opus est: vires enim remedii ægri viribus accommodari debent: ex stibio præparata, quippe quæ omnes fere excretiones insignitur augent, vires mirum in modum frangunt, debilibus parum conveniunt, hinc in regionibus calidis, ubi corpus solvitur, et proclivitas in putridinem est velox, haud raro nocuisse observantur. Regionibus autem frigidis, ubi diathesis phlogistica insignis est, bene accommodantur; præsertim in quibus vires parum convelluntur; in hujusmodi enim ægris felicissimos nonnunquam effectus præstant.

Sub morbi igitur initium, si æger sit debilis, ipecacuanha præscribi debet, et vomitio chamæmeli infuso promovenda est, et inter vomendum sudor
lenis

lenis prorumpere solet, quæ quidem res, præsertim morbi initio, testante ZIMMERMAN, haud parum ad signa levanda confert; et igitur idoneo corporis calore servato promoveri debet.

Si ægri vires parum frangantur; præparata ex stibio anteponenda videntur; tubum enim alimentarium efficacissime exinaniunt sursum et deorsum: et simul cursum humorum ad cutem faciunt, res magni quidem in hoc morbo momenti, et minime neglectui habenda.

Ad alvum purgandam varia medicamenta cathartica commendata fuere: acriora olim præscribi solebant; excultior autem medicina usum eorum damnavit; et merito, pessimos enim affectus haud raro ediderunt; et hinc tandem mitioribus cessarunt, qualia sunt sales neutri et cathartica oleosa; illorum præcipua usu comprobata sunt soda phosphorata, soda tartarizata, magnesia vitriolata, antimonium tartarizatum; horum princeps est oleum
ricini.

ricini. Hujusmodi remediis alvus singulis diebus, vel omni biduo, vel triduo, prout res postulaverit, leniter laxanda est. Antimonium tartarizatum, et ipecacuanha quoque parvis dosibus, intervallis idoneis interpositis, eidem consilio respondent. Soda phosphorata, et soda tartarifata, juscule ovillo, aliove qui magis arridet, soluta, cæteris salibus neutralibus multo gratiora sunt: magnesia vitrolata, quippe quæ efficacissima sit, et verminationem minus excitare feratur, quibusdam clinicis anteferenda videtur. Vitrum antimonii cerati multum commendat CLEGHORN et Professor HOME, credo autem cum Professore GREGORY, qui omnia in prælectionibus suis divine exiquitur, antimonium tartarizatum vitro cerato anteponendum esse. Oleum ricini huic morbo optime accommodatur, modo blandum ac recens, opus enim suum brevi et leniter conficit. Rancidum vero tormina intendit. PRINGLE et HUXHAM rheum haud parum celebrant; ille quidam affirmat hoc medicamentum hydrargyro muriato miti conjunctum optime respon-

respondere votis ; his in ægris qui dysenteria verminosa laborant, idem remedium ad vermes et scybala simul foras facienda laudat.

Hydrargyrum muriatum mite multum commendatur quoque a Cel. CLARK, qui dicit se dysenteriam tam recentem et acutam, quam inveteratam et vetustam, hujus medicamenti beneficio sanasse, nec morbum unquam, uti post aliorum remedium exhibitionem nonnunquam evenit, recruduisse. Hoc medicamentum forma boli ex hydrargyri muriati mitis granis quinque, antimonii tartarizata grano dimidio, et opii pauxillo conflati. Ægro tante hora somni præscribere solebat ; ita enim administrandum monet, ut nulla alvi purgatio fiat. Si dejectiones post grana triginta vel quinquaginta hac forma ac dosi præscripta speciem suam naturalem non recuperant, opium omittendum, et medicamentum majori dosi, alvo scilicet purgandæ pari, præscribendum suadet. Sic dysenteriam ple-

rumque

rumque confanari affirmat ; quantitas medicamenti alia est in aliis casibus : grana triginta, vel quadraginta, in plerisque exemplis necessaria fiunt ; modo autem quantitati multo minori morbum cedere idem est auctor.

Cum autem in dysenteria intestinorum mobilitas mirum in modum intenditur, hoc remedium, exemplis, quæ solitis medicamentis cedere recusant, præcipue accommodari videtur.

Alvi purgatione colluvies putrida foras facescitur, et sic scybalis formandis occurritur, res quidem maximi momenti.

Si tamen tormina, vel quodvis aliud, non obstante alvi purgatione, somnum arceant, haustus anodynus sub noctem præcipiendus, ad tormina confopianda, et somnum invitandum, præmissa tamen semper alvi exinanitione, ne scybala conatus no-

stros irritos reddant. Ad hunc effectum exoptandum haud parum conferunt remedia demulcentia, quæ intestina ab acrimonia defendunt : horum præcipua sunt juscula blanda, decoctum hordei, altheæ, &c. Lotiones emollientes, ex aqua tepida et oleo miti, vel jusculo blando conflatae, quæ partes affectas fovendo, tenesimum et tormina obtundunt, et sopiunt. Semper vero memoria tenendum clysmata, sive alvum ducentia, parum prodesse, nisi alvi evacuatio præmittatur ad stercora indurata expellenda. Hæc remedia, prout tormina et tenesmus pustulaverint, iteranda sunt.

Supra diximus sanguinis detractionem esse omnino necessariam, quando diathesis phlogistica urget ; in dysenteriis autem autumnalibus et æstivis caute adhiberi debet ; his enim anni tempestatibus, et præsertim in regionibus calidis, et humidis, mira est in putredinem proclivitas, si tamen inflammationis indicia manifesta fiant ; detractio sanguinis sub morbi initium præscribenda est ; et
hoc

hoc quidem remedium nunquam omitti debet, præfertim in regionibus frigidis, et tempore verno, aut hiemali, in quibus diathesis phlogistica dominari solet. In regionibus calidis sanguis raro mitti debet; etiam si enim signa hanc exinanitionem postulare videantur, post alvi purgationem remittere solent.

Nec minus ad debilitatem et proclivitatem in putredinem animus advertendus est; auxilia quibus hic loci fidendum, sunt roborantia, stimulantia, et antiseptica: inter medicamenta roborantia princeps est cinchona, quæ statim post tubi alimentarii exinanitionem libera manu præscribenda est; si alvum forte nimis cieat, quem quidem effectum nonnunquam edit, opii pauxillum simul præcipiendum. Vires roborantes aëris recentis, et frigiduli in ægri cubiculum admittendi minime obliviscendæ sunt; hoc enim remedium omnino necessarium est.

Stimulantium medicamentorum princeps est vinum ; Burdigalense generosum, Lusitanum rubrum, et Madeirense cæteris omnibus præstant.

Porro qualiscunque fit corporis diathesis, vel pyrexia, quæ dysenteriam comitatur, epispastica abdomini, qua dolor sentitur, imponenda sunt. Hæc enim remedia inflammationi bene conveniunt, et sæpe multum profunt ; cursumque humorum ad cutem dirigunt ; et sic exhalationem ejus insigniter promovent, res haud parvi quidem momenti ; quia in hoc morbo exhalatio ita reprimitur, ut SYDENHAMUS hanc affectionem febrim introversam appellaverit : potus et balneum tepidum cursui humorum ad superficiem dirigendo respondent. Sed horum remediorum administratio propter magnam debilitatem, et humorum in putredinem proclivitatem, caute adhiberi debet.

Munditiæ in omni quidem morbo, et potissimum in dysenteria, summi est momenti ; omnia igitur

gitur excreta sedulo summovenda, stragula sæpe mutanda, et excretiones alvi et urinæ promovendæ sunt lotionibus idoneis, et remediis diureticis; vinum Rhenanum aqua et sacchari pauxillo dilutum, huic effectui bene accommodari videtur.

Tormina et tenesmus, quæ dirum negotium ægro faciunt, usu opii et demulcentium mitiganda sunt. Haud male huic consilio respondet diæta idonea, potus scilicet blandus et copiosus, quale est decoctum hordei saccharo addito ad gratum saporem, et cibus ex materia imbecilla et media, qualia sunt juscula, fago, et fructus horæi, uvæ scilicet, fraga, aurantia, &c.

Denique nobis observandum est, fructus, si acor ventriculi supervenerit, quod nonnunquam, morbo inveterato, evenit, haud esse permittendos; tuncque medicamenta antacida, potionem scilicet cretaceam, et roborantia indicari, bono BOERHAVIO assentientibus, qui profitetur, nullum se cognovisse remedium, quin solo tempestivo usu tale fuerit.

